

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора з наукової роботи
ДУ «Національний інститут серцево-
судинної хірургії імені М.М. Амосова
НАМН України», академік НАМН

України, д-р мед. наук, професор

А.В.Руденко
2022 р.

ВИСНОВОК ПРО НАУКОВУ НОВИЗНУ, ТЕОРЕТИЧНЕ ТА ПРАКТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОКТОРСЬКОЇ ДИСЕРТАЦІЇ

ВИΤЯГ

з протоколу № 8 наукового семінару відділів
Державної установи «Національний інститут серцево-судинної хірургії імені
М. М. Амосова Національної академії медичних наук України»
від 30 червня 2022 року

ПРИСУТНІ:

члени Вченої Ради: голова Вченої ради, директор ДУ «НІССХ» ім.
М. М. Амосова НАМН України, академік НАМН України, чл.-кор. НАН
України, проф., д-р мед. наук Лазоришинець В. В.; заст. директора з лікувально-
коорд. роботи, член-кор. НАМН України, д-р мед. наук Руденко К. В., д-р мед
наук, проф. Вітовський Р. М., д-р мед наук, проф. Захарова В. П., д-р мед наук,
проф. Кравченко І. М., д-р мед. наук Крикунов О. А., д-р мед наук, проф.
Максименко В. Б., д-р біол. наук, проф. Настенко Є. А.; д-р мед наук, проф.
Панічкін Ю. В.; д-р мед наук, проф. Попов В. В.; д-р мед. наук Руденко С. А.; д-р
мед наук Стичинський О. С.; д-р мед наук Фед'ків С. В., головний лікар, канд.
мед наук Сіромаха С. О.; заступник директора з загальних питань Кабаков В. В.;
заст. головного лікаря, канд. мед. наук Береговий О. А., голова ради молодих
вчених Гаврилишин А. Ю.; канд.. мед. наук Кравченко В. І., голова первинного
проф. комітету Лозовий А. О.; канд. мед наук Руденко О. В., канд. мед наук Сало
С. В.; канд. мед наук Труба Я. П.

Запрошені та інші співробітники Інституту : в. о. ученого секретаря, д-р мед.
наук Андрушченко Т. А., д-р мед. наук Аксюнов Є. В., канд. мед наук, завідувач
відділення Горячев А. Г.; канд. мед наук Руденко М. Л.; доктор філософії Вайда
В. В., лікар Черпак Б. В., лікар-епідеміолог Мелюс Н. О., зав орг.-метод відділу
Лозинська С. В., зав поліклінікою, канд. мед наук Волкова Н. І., завідувачка
відділення Позняк В. І., лікар Поканевич О. В., лікар Рой В. В.

Головуючий на засіданні: директор ДУ «НІССХ» ім. М. М. Амосова НАМН
України, академік НАМН України, чл.-кор. НАН України, проф., д-р мед. наук –
Лазоришинець В. В.

В. о. ученого секретаря: д-р мед наук Андрушенко Т. А.

СЛУХАЛИ: Про рекомендацію до захисту докторської дисертації канд. мед наук, завідувача відділу хірургічного лікування патології аорти Кравченка Віталія Івановича на тему «Проблеми хірургічного лікування аневризм дуги аорти», за спеціальністю 14.01.04 – серцево-судинна хірургія.

Тема дисертаційної роботи затверджена Вченою радою ДУ «НІССХ ім. М. М. Амосова НАН України», протокол № 9 від 19 червня 2015 року.

У своїй доповіді здобувач наукового ступеня д-р мед. наук Кравченко В. І. представив основні положення дисертаційної роботи. Після доповіді виникли запитання, на які здобувачем наукового ступеня були надані вичерпні відповіді та пояснення.

ВИСТУПИЛИ:

Рецензенти: д-р мед. наук, професор Вітовський Р. М., д-р мед. наук Руденко С. А., д-р мед. наук Крикунов О. А. У своїх виступах рецензенти оцінили роботу позитивно, відмітили актуальність теми дисертаційного дослідження, наукову новизну, теоретичне і практичне значення отриманих результатів, висловили рекомендації щодо подальшого їх впровадження.

Рецензенти відзначили, що дисертаційна робота відповідає вимогам, передбаченим у пп. 7, 9 «Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук» (Постанова КМ України 17.11.2021р. № 1197) і рекомендували роботу до захисту у спеціалізованій вченій раді на здобуття наукового ступеня доктора медичних наук за спеціальністю 14.01.04 серцево-судинна хірургія.

В обговоренні взяли участь: д-р мед наук Фед'ків С. В., д-р мед. наук, проф. Захарова В. П.; д-р мед. наук, проф. Максименко В. Б.; д-р мед. наук, проф. Вітовський Р. М.; д-р мед наук Аксюнов Є. В.; д-р мед. наук, проф., чл.-кор. НАН України, академік НАН України Лазоришинець В. В.

У виступах під час обговорення була висвітлена актуальність, наукова новизна, теоретичне та практичне значення результатів дисертаційної роботи, а також висловлені рекомендації щодо подальшого їх використання у практичній діяльності. Зазначено, що представлена дисертація відповідає чинним вимогам, передбаченим пп. 7, 9 «Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук» (Постанова КМ України 17.11.2021 р. № 1197) до докторських дисертацій і може бути рекомендована для захисту.

УХВАЛИЛИ:

1. Рекомендувати до захисту у спеціалізованій вченій раді Д 26.555.01 докторську дисертаційну роботу Кравченка Віталія Івановича на тему «Проблеми хірургічного лікування аневризм дуги аорти» зі спеціальністі 14.01.04 – серцево-судинна хірургія.
2. Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів докторської дисертації Кравченка Віталія Івановича на тему «Проблеми хірургічного лікування аневризм дуги аорти».

ВІСНОВОК

наукового семінару відділів ДУ «Національний інститут серцево-судинної хірургії імені М. М. Амосова Національної академії медичних наук України»
від 30 червня 2022 року
про дисертаційну роботу представлену на здобуття наукового ступеня доктора
медичних наук Кравченка Віталія Івановича
на тему «Проблеми хірургічного лікування аневризм дуги аорти» за
спеціальністю 14.01.04 - серцево-судинна хірургія.

Актуальність теми. Аневризма аорти визначається як постійне локальне розширення, що принаїмні на 50% перевищує нормальний діаметр на цьому анатомічному рівні, і може виникнути в будь-якому місці вздовж аорти. Більшість аневризм дуги межують з аневризмою, яка захоплює сусідню висхідну або низхідну грудну аорту. Хірургічне лікування аневризм висхідної і дуги аорти дотепер залишається однією з найбільш складних і актуальних проблем сучасної кардіохірургії. Широка поширеність в популяції, з частотою 5,3-5,9 випадків на 100000 осіб на рік; тривалий безсимптомний перебіг, гостра, а часто і з чисельними супутніми ускладненнями маніфестація захворювання, вимагають швидкої топічної діагностики і залишають мало шансів на життя хворим без надання екстреної медичної допомоги. Найбільші ризики несуть аневризми і розшарування аорти з ураженням дуги аорти. Враховуючи високу частоту критичних станів, що супроводжують розшарування аневризм висхідної і дуги аорти, питання діагностики і надання допомоги таким хворим є досить актуальним.

Безперспективність консервативного лікування і небезпека відтермінування хірургічного втручання спонукають лікарів, що стикаються з цією патологією шукати нові можливості для скорочення часу між моментом постановки діагнозу і операцією. Загальновідомим є той факт, що летальність після операцій з приводу усунення розшарування аорти, а особливо з ураженням дуги аорти залишається значною і є одною з найбільших навіть в провідних західноєвропейських й американських центрах, сягає інколи і 50%, а в середньому складає 10-12%.

Хіургія дуги аорти має свої особливості, проте вибір оптимальної методики реконструкції при патології дуги аорти і досі залишається невизначенім. Важливим, але також остаточно не вирішеним питанням є як вибір способу корекції, так і застосування оптимального способу захисту серця, головного і спинного мозку і вісцеральних органів під час основного етапу таких операцій.

Швидкий розвиток ендovаскулярної хірургії останні два десятиліття дозволив застосовувати малоінвазивні техніки в хіургії дуги аорти, зменшивши показники летальності і кількості ускладнень.

Вищеперераховані проблеми вказують на значну актуальність даної роботи.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота виконана відповідно до основних наукових напрямків НДР ДУ «НІССХ ім. М. М. Амосова НАМН України» та є фрагментом НДР, яка виконувалася у 2014–2016 рр.: «Дослідити віддалені результати хірургічного лікування аневризм дуги аорти» (шифр теми ГК.14.01.49; № державної реєстрації 0114U002008), у якій здобувач був виконавцем; а також фрагментом НДР, яка виконувалася у

2017–2019 рр.: «Удосконалити та розробити діагностику та хірургічне лікування гострих аортальних станів» (шифр теми ГК.17.01.62; № державної реєстрації 0117U002327), у якій здобувач був відповідальним виконавцем.

Формулювання наукової проблеми, нове розв'язання якої отримано в дисертації. Дисертація Кравченка В. І. містить розробку та теоретичне обґрунтування проблеми діагностики і хірургічного лікування пацієнтів з аневризмою дуги аорти шляхом вдосконалення діагностики, визначення тактики лікування, вибору оптимальних методик хірургічного втручання.

Конкретна особиста участь автора в одержанні результатів. Дисертаційна робота Віталія Івановича Кравченка є завершеним науковим дослідженням, в якому автор самостійно провів літературний та патентно-інформаційний пошук, сформулював мету і завдання дослідження, розробив основні теоретичні та практичні положення, обґрунтував висновки. Дисертант самостійно зібрав клінічний матеріал (база даних 486 хворих, які перебували на хірургічному лікуванні у ДУ «НІССХ ім. М. М. Амосова НАМН України»). Здобувач приймав безпосередню участь у передопераційній підготовці, оперативному лікуванні та післяопераційному веденні пацієнтів, проводив їх обстеження у віддалених термінах спостереження, самостійно виконав 327 операцій з приводу аневризми дуги аорти в групі дослідження. Науковий аналіз, статистична обробка даних, узагальнення результатів дослідження, обґрунтування висновків також виконані за безпосередньо Кравченком В. І.

Наукова новизна результатів дисертації. Дисертаційна робота є першим вітчизняним дослідженням, присвяченим повному та всебічному вивченню проблеми хірургічного лікування аневризм висхідної і дуги аорти, основане на сучасному клінічному досвіді застосування методів та засобів діагностики і лікування найбільш розповсюджених типів ураження дуги аорти, а також охоплює випадки комплексних варіантів хвороби, ускладненого перебігу, які потребували нестандартних рішень.

На підставі даних аналізу безпосередніх та віддалених результатів хірургічного лікування аневризми дуги аорти:

- вперше досліджені і чітко визначені роль і місце хірургічних методів в лікуванні аневризм висхідної і дуги аорти. При цьому доведено важому перевагу модифікованого підходу в лікуванні цієї складної патології;
- розроблено, впроваджено та вдосконалено методи діагностики, створено пацієнт-адаптований алгоритм діагностики, який направлений на отримання інформації, необхідної для планування та оцінки ефективності втручання та визначення подальшої лікувальної тактики;
- розроблено, впроваджено та вдосконалено методики надання допомоги при несприятливому, ускладненому перебігу хвороби (шок/нестабільний перебіг, неконтрольований бульовий синдром, критична органна мальперфузія, профузна кровотеча) з урахуванням анатомічних особливостей, з використанням нестандартних рішень;
- визначені фактори, які впливають на ефективність хірургічної корекції аневризм висхідної дуги аорти та визначені їх граничні значення, дотримання яких підвищує безпечність втручань, дозволяє прогнозувати динаміку подального

розвитку хвороби в ранньому та віддаленому періодах спостереження, а також впливає на можливість повторних операцій;

- вперше автором удосконалено та впроваджено в практику методи гібридного лікування патології аорти.

- визначено ефективність лікування вагітних з патологією аорти. Для цієї когорти пацієнтік розроблені алгоритм діагностики, покази до оперативного лікування, визначені фактори ризику і способи їх мінімізації проведення операції корекції патології аорти у вагітних.

Теоретичне значення результатів дисертації. В дисертаційному дослідженні отримано нові наукові результати, які розширяють теоретичні засади щодо хірургічного лікування аневризми дуги аорти, а також є науковим підґрунтям для розробки подальших наукових розробок щодо лікування даної когорти пацієнтів. Робота є підсумком етапу становлення комплексного розвитку хірургії аорти і відкриває нові напрямки для подальших досліджень і розробок в сфері лікування патології дуги аорти, анестезіологічного забезпечення та розвитку малотравматичної ендovаскулярної хірургії.

Практичне значення результатів дисертації полягає:

- в удосконаленні показів до хірургічних втручань у пацієнтів з патологією висхідної і дуги аорти, що дозволяє при плануванні уникати надто ризикованих, неефективних та неперспективних операцій через потребу подальших реінтервенцій;

- у збільшенні вікової межі пацієнтів до 86 років; застосування радикальних гібридних й ендovаскулярних методик, за рахунок малоінвазивного створення достатньої безсудинної зони фіксації проксимального сегменту ендографту з забезпеченням елімінації патологічно змінених сегментів дуги і НГА, для запобігання більш травматичної хірургічної операції і її наслідків;

- у вдосконаленні стандартних методів хірургічних втручань які підвищили ефективність, скоротили кількість і важкість післяопераційних ускладнень з 34,4 % в групі порівняння до 8,4% ($P<0,05$) в основній групі, тривалість перебування пацієнта в стаціонарі, що дозволило досягти зниження госпітальної летальності з 17,2% в групі порівняння до 5,3% в основній групі ($P<0,05$);

- в розробці рекомендацій з післяопераційного спостереження пацієнтів після протезування сегментів висхідної і дуги аорти сприяли зниженню потреби в проведенні реоперацій в післяопераційному періоді і визначали критерії діагностичних маркерів в випадку рецидивів ураження резидуальної аорти;

- у впровадженні в клінічну практику розробленого методу гібридного лікування патології дуги аорти, що дозволило розширити можливості хірургії для надання допомоги, застосовувати їх в тому числі і для пацієнтів старшої вікової групи з чисельним переліком супутньої патології з високою ефективністю та низьким ризиком, уникнути кардіохірургічних втручань в групі пацієнтів високого хірургічного ризику

- у залученні методів малоінвазивної хірургії доповнених стентуванням патологічної ділянки в сферу аортальної частини кардіохірургії відкриває нові можливості надання малоінвазивної допомоги пацієнтам з аневризмами висхідної і дуги аорти;

втручань в групі пацієнтів високого хірургічного ризику та досягти бажаних результатів;

- у залученні методів малоінвазивної хірургії доповнених стентуванням патологічної ділянки в сферу аортальної частини кардіохірургії відкриває нові можливості надання малоінвазивної допомоги пацієнтам з аневризмами висхідної і дуги аорти;

- в галузі хірургії аорти впроваджена і перевірена на достатньому клінічному матеріалі комплексна технологія заміни висхідної і дуги і низхідної грудної аорти з протезуванням судин дуги аорти, яка включає доказову діагностику, ефективне малоінвазивне лікування, прогнозування результатів та планування подальшої лікувальної тактики при патології дуги аорти, підвищуючи ефективність лікування та зменшуючи частоту ускладнень і смертність. Робота є підсумком етапу становлення комплексного розвитку хірургії аорти і відкриває нові напрямки для подальших досліджень і розробок в сфері лікування патології дуги аорти, анестезіологічного забезпечення та розвитку малотравматичної ендovаскулярної хірургії.

Результати дисертаційної роботи впроваджені в практику і застосовуються в ДУ «Науково-практичний медичний центр дитячої кардіології та кардіохірургії МОЗ України» (м. Київ), у кардіохірургічному відділенні Запорізької ОКЛ, КНП «Дніпропетровський обласний клінічний центр кардіології та кардіохірургії», ДУ «Інститут загальної та невідкладної хірургії імені В.Т. Зайцева НАМН України», КНП «Одеська обласна клінічна лікарня».

Ступінь обґрутованості запропонованих здобувачем положень, висновків та рекомендацій. Висока достовірність основних положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, забезпечується ретельним аналізом достатньої для отримання достовірних результатів кількості спостережень. У дослідження увійшли 486 хворих, які перебували на хірургічному лікуванні з приводу аневризми дуги аорти у ДУ «НІССХ ім. М. М. Амосова НАМН України». Усі учасники дослідження були обстежені у відповідності до прийнятого у ДУ «НІССХ ім. М. М. Амосова НАМН України» клінічного протоколу. Коректне використання сучасних методів статистичної обробки сприяло правильній інтерпретації наукових результатів. Висновки дисертації є логічним наслідком основних наукових положень, які сформульовані конкретно та мають важливе науково-практичне значення. Рекомендації по практичному використанню результатів дослідження обґрутовані і підтверджені на практиці.

Повнота викладення матеріалів дисертації в публікаціях та особистий внесок у них автора. Основні наукові та прикладні результати дисертації викладено у повному обсязі у 24 статтях у фахових виданнях (11 – у наукових виданнях, які індексуються у Scopus та Web of Science, інші 17 – з переліку фахових видань, затвердженого МОН України), що відповідає вимогам Наказу МОН України «Про опублікування результатів дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук» (23.09.2019 р. № 1220) та п.8 «Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук» (Постанова КМ України №1197 від 17.11. 2021 р.). Крім цього, опубліковано 13 тез доповідей та 6 деклараційних патентів на корисну модель (Україна). Обсяг статей є достатнім для презентації основних результатів дисертаційного дослідження.

В публікаціях у співавторстві дисертанту належить: розробка та реалізація концепції статей, збір та аналіз первинного матеріалу, статистична обробка даних та підготовка статей до друку.

Статті у періодичних виданнях, включених до наукометричної бази Scopus:

1. Ditzkivskyy IO, Kravchenko VI, Lohvinenko OO, Sheremet MI. A single-center experience in the use of hybrid techniques for thoracic aortic pathology. Journal of Medicine and Life. 2022;15(2): 222-7. doi: 0.25122/jml-2021-0284. (Здобувач особисто проводив операції, які ввійшли в матеріал дослідження. Здобувач приймав участь в аналізі результатів дослідження та їхній інтерпретації. Написав та підготував публікацію до друку.)
2. Кравченко ВІ, Беридзе ММ, Лазоришинець ВВ. Результаты хирургического лечения комплексной патологии дуги, восходящей и нисходящей грудной аорты с применением методики гибридного «хобота слона». Georgian Medical News. 2021;10(319):13-6. (Здобувач особисто виконав майже всі оперативні втручання, що ввійшли в матеріал дослідження. Автор брав участь в розробці техніки оперативних втручань. Здійснив аналіз ефективності даних втручань та підготував публікацію до друку.)
3. Siromakha SO, Davydova YuV, Kravchenko VI, Lazoryshynets VV. Cardiopulmonary bypass in pregnancy. A single-center experience. Wiadomosci Lekarskie. 2022;XXV(1, part 2):181-6. PMID: 35182119. (Здобувач брав участь в розробці методик та технологічних підходів до операційних втручань під час вагітності. Приймав участь в аналізі результатів дослідження та їхній інтерпретації.)
4. Кравченко ІМ, Кравченко ВІ, Жеков І І, Осадовська ІА, Зіновчик І І, Горбань ДВ. Розшаровуюча аневризма аорти типу А: причини розвитку, методи діагностики та результати лікування. Український журнал серцево-судинної хірургії. 2019;4(37):43-7. doi: <https://doi.org/10.30702/ujcvs/19.3712/077044-047>. (Здобувач розробив дизайн дослідження, зібрав клінічний матеріал та провів його статистичну обробку і аналіз, написав та підготував публікацію до друку.)
5. Кравченко ВІ, Кравченко ІМ, Жеков І І, Либавка ВД, Лазоришинець ВВ. Методи і результати захисту головного мозку і вісцеральних органів під час корекції аневризм висхідної та дуги або тільки дуги аорти. Український журнал серцево-судинної хірургії. 2021;1(42):75-81. doi: <https://doi.org/10.30702/ujcvs/21.4203/k014075-081/089.12>. (Здобувач запропонував дизайн дослідження, зібрав клінічний матеріал, його статистичну обробку і аналіз, підготував публікацію до друку. Інтерпретація отриманих результатів здійснена разом із співавторами)
6. Захарова ВП, Руденко ОВ, Кравченко ВІ. Особливості морфогенезу аневризм аорти на тлі артеріальної гіпертензії та супутніх факторів ризику. Український журнал серцево-судинної хірургії. 2021;2(43):62-6. doi: <https://doi.org/10.30702/ujcvs/21.4306/z022062-066/091.8>. (Здобувач розробив концепцію публікації, брав участь в обговоренні результатів дослідження та підготовці роботи до публікації.)
7. Кравченко ВІ. Безпосередні та віддалені результати лікування аневризм висхідної і дуги аорти та обґрунтування тактичних підходів до лікування на

підставі отриманих результатів. Український журнал серцево-судинної хірургії. 2021;3(44):69-75. doi: <https://doi.org/10.30702/ujcvs/21.4409/k.046-69-75>.

8. Кравченко В. І., Перепелюк А. І., Жеков І. І., Черпак Б. В., Саргаш О. І. Результати використання техніки переключення судин дуги аорти у формуванні безсудинної зони фіксації стент-графту в гібридному лікуванні аневризм грудної аорти. Український журнал серцево-судинної хірургії. 2022;30(1):32-6. doi: [https://doi.org/10.30702/ujcvs/22.30\(01\)/PK002-3236](https://doi.org/10.30702/ujcvs/22.30(01)/PK002-3236). (Здобувач розробив дизайн дослідження, розробив та впровадив в клінічну практику методику операції. Провів аналіз клінічного матеріалу, написав та підготував публікацію до друку.)

9. Вайда ВВ, Кравченко ВИ, Жеков ИИ, Беридзе ММ, Лазоришинец ВВ. Минимально инвазивный подход при хирургическом лечении патологии восходящей аорты: преимущества и недостатки. Georgian Medical News. 2020;3(300):12-6. (Здобувач особисто виконав майже всі оперативні втручання, що ввійшли в матеріал дослідження. Автор брав участь в розробці техніки оперативних втручань. Здійснив аналіз ефективності даних втручань та підготував публікацію до друку.)

10. Сиромаха СО, Кравченко ВИ, Береговой АА, Давыдова ЮВ, Захарова ВП, Огородник АА, Лазоришинец ВВ. Острое расслоение аорты и беременность. Кардиология в Беларуси. 2021;13(3):381-93. doi: <https://doi.org/10.34883/PI.2021.13.3.004>. (Здобувач брав участь в розробці тактики дооперативных втручань при гострому розшаруванні аорти у вагітних, особисто виконував операції, брав участь в аналізі результатів, підготувці роботи до друку.)

Стаття у періодичному виданні, включенному до наукометричних баз Web of Science

11. Захарова ВП, Сиромаха СО, Роос-Геселінк ДВ, Кравченко ВІ, Давидова ЮВ, Лазоришинець ВВ. Аневризма грудної аорти під час вагітності, морфологічний аналіз 6 випадків. Патологія. 2021;18(3):356-64. doi: <https://doi.org/10.14739/2310-1237.2021.3.242822>. (Здобувач брав участь в розробці концепції публікації, в обговоренні результатів дослідження та підготовці роботи до публікації.)

Статті у виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України

12. Жеков І І, Кравченко ВІ, Черпак БВ, Осадовська ІА, Хижняк КА, Вайда ВВ. Поетапна реконструкція аорти після розшаровуючої аневризми аорти I типу (за De Bakey). Вісник серцево-судинної хірургії. 2017;3(29):107-10. doi: [https://doi.org/10.30702/ujcvs/17.29/22\(107-110\)](https://doi.org/10.30702/ujcvs/17.29/22(107-110)). (Здобувач приймав участь в розробці дизайну дослідження на основі аналізу виконаних операцій, приймав участь в зборі клінічного матеріалу та його аналізу, приймав участь в підготовці публікації.)

13. Мазур ОА, Дітківський ІО, Черпак БВ, Кравченко ВІ. Гібридні методики в лікуванні патології грудної аорти. Вісник серцево-судинної хірургії. 2018;1(30):67-71. doi: [https://doi.org/10.30702/ujcvs/18.30/15\(067-071\)](https://doi.org/10.30702/ujcvs/18.30/15(067-071)). (Здобувач приймав участь в аналізі результатів дослідження та їхній інтерпретації, приймав участь в підготовці публікації.)

14. Жеков ІІ, Кравченко ВІ, Кравченко ІМ, Зінченко ГА, Перепелюк АІ, Вайда ВВ. Хірургічне лікування аневризм аорти в поєднанні з ураженням вінцевих артерій серця. Вісник серцево-судинної хірургії. 2018;2(31):103-6. doi: [https://doi.org/10.30702/ujcvs/18.31/23\(103-105\)](https://doi.org/10.30702/ujcvs/18.31/23(103-105)). (Здобувач приймав участь в розробці дизайну дослідження, в аналізі результатів дослідження та їх інтерпретації.)
15. Кравченко ВІ. Характер і частота післяопераційних ускладнень при хірургічному лікуванні аневризм дуги аорти. Вісник серцево-судинної хірургії. 2018;3(32):61-5. doi: [https://doi.org/10.30702/ujcvs/18.32/15\(061-064\)](https://doi.org/10.30702/ujcvs/18.32/15(061-064)).
16. Ящук НС, Дітківський ІО, Черпак БВ, Кравченко ВІ, Лазоришинець ВВ. Маски синдрому малъперфузїї при гострому розшаруванні аорти типу В (клінічний випадок). Український журнал серцево-судинної хірургії. 2019;2(35):128-31. doi: <https://doi.org/10.30702/ujcvs/19.3505/018128-131>. (Здобувач приймав участь в зборі клінічного матеріалу, аналізі результатів дослідження та підготовці роботи до публікації.)
17. Давидова ЮВ, Сіромаха СО, Кравченко ВІ, Лиманська АЮ, Наумчик ОМ. Аневризматичні ураження магістральних судин під час вагітності. Мультидисциплінарний підхід. Український журнал Перинатологія і Педіатрія. 2020;2(82):27-37. doi: 10.15574/PP.2020.82.27. (Здобувач розробив концепцію публікації, брав участь в обговоренні результатів дослідження та підготовці роботи до публікації.)
18. Кравченко ВІ, Кравченко ІМ, Логвіненко ОО, Лазоришинець ВВ. Результати клапанозберігаючих операцій у хворих із дисекцією аорти типу А . Клінічна хірургія. 2020; 11-12(87):15-8. doi: <https://doi.org/10.26779/2522-1396.2020.11-12.15>. (Здобувач запропонував дизайн дослідження, особисто виконував операції з описаними методиками, провів збір клінічного матеріалу та його аналіз, написав та підготував публікацію до друку.)
19. Лазоришинець ВВ, Давыдова ЮВ, Крикунов АА, Огородник АА, Кравченко ВІ. Периоперационная профилактика акушерских и перинатальных осложнений при выполнении операций с использованием искусственного кровообращения в период гестации. Перинатология и Педиатрия. 2017;2(70):32-7. doi: 10.15574/PP.2017.70.32. (Здобувач приймав участь в розробці концепції публікації, в обговоренні результатів дослідження та підготовці роботи до публікації.)
20. Кравченко ВІ, Кравченко ІМ, Третяк ОА. Діагностика і хірургічне лікування розшаровуючої аневризми аорти типу А, результати операцій. Клінічна та експериментальна патологія. 2021;20(2):31-7. doi: 10.24061/1727-4338.xx.2.76.2021.5. (Здобувач запропонував дизайн дослідження, брав участь в наборі клінічного матеріалу, провів аналіз матеріалу, написав та підготував публікацію до друку.)
21. Кравченко ВІ, Кравченко ІМ, Лазоришинець ВВ. Діагностика аневризми висхідної аорти та дуги, методи та результати хірургічного лікування. Міжнародний медичний журнал. 2021;3:19-23. (Здобувач особисто поставив мету дослідження, розробив дизайн дослідження, збір клінічного матеріалу, його аналіз та статистичну обробку, підготував публікацію до друку.)

22. Кравченко ВІ, Дітківський ІО, Либавка ВД. Комплексне лікування патології висхідної, дуги і низхідної грудної аорти шляхом виконання операції гібридного «хоботу слона». Буковинський медичний вісник. 2021;25(3):42-7. doi: 10.24061/2413-0737.XXV.3.99.2021.7. (Здобувач особисто проводив оперативні втручання. Приймав участь в зборі матеріалу та аналізі результатів дослідження та їхній інтерпретації. Написав та підготував публікацію до друку.)

23. Граматюк СМ, Іванова ЮВ, Кравченко ВІ, Логвіненко ОО. Активність матриксних протеїназ та їх інгібіторів у хворих із розшаруванням грудної аорти. Буковинський медичний вісник. 2020;24(4):19-26. doi: 10.24.061/2413-0737.XXIV.4.96.2020.98. (Здобувач розробив концепцію публікації, брав участь в обговоренні та інтерпретації результатів дослідження та підготовці роботи до публікації.)

24. Кравченко ВІ, Кравченко ІМ, Осадовська ІА, Либавка ВД. Синдром Марфана: діагностика та лікування серцево-судинних уражень. Хірургія дитячого віку. 2021;1(70):63-7. doi: 10/15574/PS.2021.70.63. (Автором відібрані хворі для дослідження, проведено аналіз результатів дослідження, написав та підготував публікацію до друку.)

Публікації, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації (тези доповідей):

25. Kravchenko I, Kravchenko V, Sytar L, Tretyak O, Osadovskaja I., Juraev R, Knyshov G. Results of surgical treatment of aortic aneurysms in patients with Marfan syndrome. 63rd International Congress of the European Society for Cardiovascular and Endovascular Surgery, 24 - 27 Apr'2014, Nice, France. Abstract Book: Poster 79, Abstract 10092014; 75. (Здобувач запропонував дизайн дослідження, зібрає клінічний матеріал, провів аналіз, статистичну обробку, написав публікацію та підготував її до друку.)

26. Kravchenko VI, Kravchenko IM, Tretyak O, Maksymenko VB, Larionova OB, Rybakova OV, Lagutin AY, Batsak BV, Samorodova AS, Knyshov GV. Retrograde cerebral perfusion with hypothermia-choise of effective solutions. 16th European Congress on Extracorporeal Circulation Technology, 10-13 June 2015, Krakow, Poland. Abstract book; 162-4 (Здобувач розробив дизайн дослідження, зібрає клінічний матеріал, провів його статистичну обробку та аналіз, написав та підготував публікацію до друку.)

27. Kravchenko VI, Tretyak OA, Larionova EB, Gorban DV, Tarasenko YM, Lazoryshinets VV. 5 Years (2011-2015) results of type A dissecting aortic aneurysms surgical treatment The 65th International Congress of the European Society of Cardiovascular and Endovascular Surgery April 21-24, 2016, Belgrade, Serbia. J Cardiovasc. Surg. 2016;57(Suppl. 2 to №2):C407;p. 84. (Здобувач розробив дизайн дослідження, зібрає клінічний матеріал, приймав участь в аналізі результатів дослідження та їхній інтерпретації, уписав та підготував публікацію до друку.)

28. Kravchenko V, Osadovkaya I, Maari A, Tretyak O, Khizhnyak K, Tarasenko Yu, Lasoryshynets V, Kravchenko I. Deep hypothermia with retrograde cerebral perfusion as method of brain protection in ascending aorta and arch aneurysms surgery. 13th Annual Meeting of the Euro-Asian Bridge Society for Cardiovascular Surgery, 21-24 Sept. 2017. Iasi, Romania Euro-Asian Journal. 2017 Sep Sep;1:89.

(Здобувач особисто розробив дизайн дослідження, провів збір клінічного матеріалу, його всебічний аналіз та статистичну обробку, написав та підготував публікацію до друку)

29. Kravchenko I, Kravchenko V, Osadovskaya I, Tretyak O, Larionova E, Khizhnyak K, Pantas O, Gorban D, Vayda V, Lazoryshynets V. Surgery and the results of treatment of dissecting aortic aneurisms type a: new approaches. 13th Annual Meeting of the Euro-Asian Bridge Society for Cardiovascular Surgery, 21-24 Sept. 2017. Iasi, Romania. Euro-Asian Journal. 2017 Sep;1:93. (Здобувач особисто розробив дизайн дослідження, провів збір клінічного матеріалу, його всебічний аналіз та статистичну обробку, написав та підготував публікацію до друку.)

30. Kravchenko I, Kravchenko V, Pantas O, Vayda V. Frequency of aortic aneurysm forming and dissection in patients with bicuspid aortic valve (BAV). 13th Annual Meeting of the Euro-Asian Bridge Society for Cardiovascular Surgery, 21-24 Sept. 2017. Iasi, Romania. Euro-Asian Journal. 2017 Sep;1:98. (Здобувач запропонував дизайн дослідження, зібрав клінічний матеріал, провів його статистичну обробку та аналіз, написав та підготував публікацію до друку, приймав участь в інтерпретації результатів дослідження.)

31. Kravchenko V, Avetyan A, Lazoryshynets V. Kravchenko I. Type a dissecting aortic aneurysms: Results of 35 years surgical experience. 13th International Update in Cardiology and Cardiovascular Surgery (UCCVS) Congress, 23-26 March 2017, Izmir Turkey. J Cardiovasc Surg. 2017;58 (Suppl):38. (Здобувач особисто поставив мету дослідження, розробив дизайн дослідження, зібрав клінічного матеріалу, його аналіз та статистичну обробку, підготував публікацію до друку.)

32. Кравченко ІМ, Кравченко ВІ, Третяк ОА, Осадовська ІА, Списаренко СП, Малишева ТА, Либавка ВД, Маарі АМ, Ларіонова ОБ, Горбань ДВ, Герасимів ДЮ, Лазоришинець ВВ. Лікування розшарувань аорти типу А: аналіз результатів хірургії у 72 хворих, операціях протягом 2016 року. Медицина ХХІ століття: матеріали науково-практичної конференції молодих вчених з міжнародною участю. 2017; с. 40-42. (Здобувач розробив дизайн дослідження, зібрав клінічний матеріал, брав участь в аналізі результатів дослідження та їхній інтерпретації. Написав та підготував публікацію до друку).

33. Kravchenko V, Kravchenko I, Osadovskaya I, Gorban D, Djachenko V, Lazorishinets V. Retrograde cerebral as an appropriate method of cerebral protection during surgical correction of ascending aorta and aortic arch aneurysms. Proceedings of the World Society of Cardiovascular and Thoracic Surgeons. 29th Annual Congress, Sofia, Bulgaria, 6-8 September 2019. In: J Cardiothorac Surg. 2019 Sep 6;14(Suppl 1): O71. doi: <https://doi.org/10.1186/s13019-019-0971-2>. (Здобувач особисто зібрав та узагальнив дані клінічних досліджень, брав участь в обговоренні результатів дослідження та їхній інтерпретації, написав та підготував публікацію до друку.)

34. Kravchenko I, Davidova Y, Gorban D, Kravchenko V, Cherpak B, Iashuk N, Lasoryshynets V. Treatment of coarctation of the aorta complicated by TAAD during post-partum period of pregnancy. 66th International Congress of the European Society of Cardiovascular and Endovascular Surgery, 11-14 May 2017, Thessaloniki Greece. J Cardiovasc Surg. 2017;58 (Suppl):2, №3 p.86. (Здобувач особисто проводив оперативні втручання, особисто зібрав та узагальнив дані

літературних джерел по даній проблемі, написав та підготував публікацію до друку.)

35. D. Gorban, I. Kravchenko, V. Kravchenko, O. Pantas, V. Vayda, A. Rudenko, V. Lasoryshynets. Surgical treatment of ascending aortic aneurisms in patients with bicuspid aortic valve. 28th Annual Congress of the World Society of Cardiovascular and Thoracic Surgeons, 14-15 September 2018, Ljubljana, Slovenia. Abstract Book; 116-7. (Здобувач особисто зібрав і провів аналіз клінічного матеріалу, брав участь в обговоренні, інтерпретації даних дослідження, написав та підготував публікацію до друку.)

36. Кравченко ВІ, Осадовська ІА, Маарі А, Ларіонова ОБ, Третяк ОА, Хижняк КА, Тарасенко ЮМ, Лазоришинець ВВ. Глибока гіпотермія з ретроградною/антеградною церебральною перфузією, як спосіб захисту головного мозку при хірургічному лікування аневризм висхідної та дуги аорти. Матеріали XIX національного конгресу кардіологів України. Київ 26-28 вересня 2018 р. Український кардіологічний журнал. 2018; Дод. 1:115. (Здобувач особисто розробив дизайн дослідження, провів збір клінічного матеріалу, його всеобщий аналіз та статистичну обробку, написав та підготував публікацію до друку.)

37. Ditkivskyy I, Kravchenko V, Zhekov I, Mazur O, Gorban D, Tarasenko Yu, Yermolovich Yu, Lazorishinets V. Hybrid Treatment of aortic arch disease. The 68th International Congress of the European Society for Cardiovascular and Endovascular Surgery (ESCVS); May 22-25 2019, Groningen, the Netherlands. J Cardiovasc Surg. 2019;60(suppl. I to No 3)109-110. (Здобувач особисто провів аналіз матеріалу, узагальнив дані клінічних досліджень, приймав участь в інтерпретації даних дослідження, написав публікацію та підготував її до друку.)

Патенти:

38. Кравченко ВІ, Кравченко ІМ, Жеков ІІ, Рибакова ОВ, Вайда ВВ, Гльоза МЮ, винахідники; ДУ «Національний Інститут серцево-судинної хірургії ім. М.М. Амосова НАМН України», патентовласник. Спосіб формування безсудинної зони при наявності аберантної правої підключичної артерії. Патент України № 116456. 2017 трав. 27. (Здобувач самостійно провів патентний пошук, довів практичну значимість запропонованого методу, підготував патент до подання.)

39. Кравченко ВІ, Кравченко ІМ, Жеков ІІ, Рибакова ОВ, Вайда ВВ, Гльоза МЮ, винахідники; ДУ «Національний Інститут серцево-судинної хірургії ім. М.М. Амосова НАМН України», патентовласник. Спосіб формування безсудинної зони для імплантації ендопротеза при корекції розшарування дуги і низхідної грудної аорти. Патент України № 116457. 2017 трав. 25. (Здобувач самостійно провів патентний пошук, довів практичну значимість запропонованого методу, приймав участь в підготовці патенту до подання.)

40. Жеков ІІ, Кравченко ІМ, Кравченко ВІ, Перепелюк АІ, Зінченко ГА, винахідники; ДУ «Національний Інститут серцево-судинної хірургії ім. М.М. Амосова НАМН України», патентовласник. Спосіб канюляції лівої загальної сонної артерії при накладанні тимчасового обхідного шунта. Патент України № 109485. 2016 серп. 25. (Здобувач провів патентний пошук, довів практичну значимість запропонованого методу, підготував патент до подання.)

41. Жеков ІІ, Кравченко ІМ, Кравченко ВІ, Перепелюк АІ, винахідники;

ДУ «Національний Інститут серцево-судинної хірургії ім. М.М. Амосова НАМН України», патентовласник. Спосіб формування проксимального анастомозу. Патент України № 109484. 2016 серп. 25. (*Здобувач самостійно провів патентний пошук, довів практичну значимість запропонованого методу, приймав участь в підготовці патенту до подання.*)

42. Кравченко ВІ, Кравченко ІМ, Жеков П, Рибакова ОВ, Вайда ВВ, Гльоза МЮ, винахідники; ДУ «Національний Інститут серцево-судинної хірургії ім. М.М. Амосова НАМН України», патентовласник. Спосіб хірургічного лікування пацієнтів із аневризмою висхідної і низхідної аорти. Патент України № 115298. 2017 квіт. 10. (*Здобувач самостійно провів патентний пошук, довів практичну значимість запропонованого методу, підготував патент до подання.*)

43. Лазоришинець ВВ, Давидова ЮВ, Лиманська АЮ, Кравченко ВІ, Руденко КВ, Сіромаха СО, Крикунов ОА, Ревенько ОО, винахідники; ДУ «Інститут педіатрії, акушерства і гінекології НАМН України», патентовласник. Спосіб кардіохірургічної та акушерської допомоги вагітним жінкам з синдромом Марфана. Патент України № 107516. 2016 черв 10. (*Здобувач приймав участь в патентному пошуку, довів практичну значимість запропонованого методу та приймав участь в підготовці патенту до подання.*)

Апробація результатів дослідження. Основні матеріали й положення дисертаційної роботи викладені та обговорені на: International Meeting on Aortic Diseases (III / IV / V / VI-2018); World Congress of the World Society of Cardio-Thoracic Surgeons (22 / 23 / 25 / 26 / 28 - 2018); Euro-Asian Bridge Society of cardiac surgeons (8, 9, 12, 13 - 2017); ESCVS International Congress (63 / 64 / 66 / 67 / 69 – 2021); VIENNA INTERDISCIPLINARY SYMPOSIUM ON AORTIC REPAIR IV / VI / VII Joint Congress of Cardiac Surgeons of Poland and Cardiovascular Surgeons of Ukraine; 13 / 14 - 2018 International Congress of the Update in Cardiology and Cardiovascular Surgery (UCCVS); EuroValve Congress (I / III – 2019).XXIV науково-практичній конференції з міжнародною участю «Актуальні питання кардіохірургії» (Кам'янець-Подільський, 2016 рік); The 35th EACTS Annual Meeting (Barcelona, 2021).

Дотримання академічної добросесності. Дисертація Кравченка В. І. пройшла перевірку на plagiat програмним засобом Unicheck.com. Знайдено збіг з власними публікаціями, термінологією, посиланнями на літературу та нормативними документами, а також загальновживаними фразами. Рецензенти дійшли висновку, що дисертаційна робота Кравченко В. І. є результатом самостійних наукових досліджень і не містить академічного plagiatу.

Відомості щодо проведення біоетичної експертизи дисертації. При розгляді матеріалів завершеної дисертаційної роботи Кравченко В. І. щодо відповідності дотримання етичних стандартів Національного комітету з етики досліджень та Гельсінкській декларації 1964 року та її наступним змінам або відповідним нормам етики; а також Міжнародним етичним рекомендаціям щодо досліджень, пов'язаних із здоров'ям за участю людей (2016), (протокол № 6/08-22 від 8 червня 2022 року) Комітет з медичної етики ДУ «НІССХ ім. М. М. Амосова НАМН України» не виявив етичних та морально-правових порушень.

Відповідність змісту дисертації спеціальності, за якою вона подається до захисту. Дисертація Кравченка В.І. на тему «Проблеми хірургічного лікування аневризм дуги аорти» відповідає паспорту спеціальності 14.01.04 - серцево-судинна хірургія та профілю спеціалізованої вченої ради Д 26.555.01 при ДУ «НІССХ ім. М. М. Амосова НАМН України».

Відповідність дисертації вимогам, передбаченим п.п.7, 9 «Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук». Дисертація Кравченка В. І. на тему «Проблеми хірургічного лікування аневризми дуги аорти» відповідає вимогам, передбаченим пп.7, 9 «Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук» (Постанова КМ України №1197 від 17.11. 2021 р.), які пред'являються до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора наук.

Таким чином, враховуючи вищепередне, науковий семінар відділів ДУ «НІССХ ім. М. М. Амосова НАМН України» від 30 червня 2022 року, одноголосно дійшов висновку, що дисертаційна робота відповідає вимогам пп. 7, 9 «Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук» (Постанова КМ України 17.11.2021 р. № 1197), які висуваються до дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня доктора наук і рекомендує докторську дисертаційну роботу Кравченка Віталія Івановича на тему «Проблеми хірургічного лікування аневризми дуги аорти» за спеціальністю 14.01.04 – серцево-судинна хірургія до захисту у спеціалізованій вченій раді Д 26.555.01.

Головуючий на засіданні
академік НАМН України,
чл.-кор. НАН України,
д-р мед. наук, проф.

В. В. Лазоришинець

Рецензенти:
д-р мед наук, проф.

Р. М. Вітовський

д-р мед. наук

С. А. Руденко

д-р мед наук

О. А. Крикунов

В.о. ученого секретаря ДУ «НІССХ
ім. М. М. Амосова НАМН України»,
д-р мед. наук

Т. А. Андрушенко

30 червня 2022 року